

W krainie języka niemieckiego

Monika Janicka

**Narzędzia pomiaru dydaktycznego i narzędzia
do ewaluacji procesu rozwijania kompetencji kluczowych,
opracowane dla I etapu edukacyjnego
w zakresie nauczania języka niemieckiego**

opracowany w ramach projektu:

**„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego
i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów
oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna: Piotr Mazur, Beata Luc
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

Spis treści

WSTĘP	4
ROZDZIAŁ I	
Testy diagnostyczne badające poziom wiedzy i umiejętności	5
1.1. Testy diagnozy wstępnej (dwa równoległe testy)	5
1.2. Testy diagnozy bieżącej (dwa równoległe testy)	9
1.3. Test diagnozy śródrocznej (dwa równoległe testy)	12
1.4. Test diagnozy na zakończenie (dwa równoległe testy)	15
ROZDZIAŁ II	
Testy diagnostyczne badające przyrost wiedzy i umiejętności	21
ROZDZIAŁ III	
Arkusze samooceny i oceny koleżeńskiej	26
3.1. Samoocena	26
3.2. Ocena koleżeńska	27
ROZDZIAŁ IV	
Arkusze formatywnej i sumującej ewaluacji kompetencji kluczowych	31
4.1. Formatywna ewaluacja kompetencji kluczowych	31
4.2. Sumująca ewaluacja kompetencji kluczowych	33
ROZDZIAŁ V	
Przykłady dobrych praktyk planowania ewaluacji kompetencji kluczowych i uniwersalnych dostosowane do specyfiki przedmiotu i etapu edukacyjnego	35
ROZDZIAŁ VI	
Arkusze ewaluacji kompetencji kluczowych i uniwersalnych (nauczyciel, uczeń)	42
6.1. Kryteria oceny ewaluacji kompetencji kluczowych	42
6.2. Arkusz ewaluacji kompetencji kluczowych i uniwersalnych dla nauczyciela	42
6.3. Arkusz ewaluacji kompetencji kluczowych i uniwersalnych dla ucznia	43
6.4. Przeprowadzenie analizy SWOT w oparciu o wyniki ewaluacji kompetencji kluczowej	44
BIBLIOGRAFIA	46
SPIS ILUSTRACJI	47

WSTĘP

Proponowane w niniejszej publikacji narzędzia pomiaru dydaktycznego i narzędzia do ewaluacji rozwijania kompetencji kluczowych zostały opracowane jako część projektu „Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”. Celem stworzonych narzędzi jest ułatwienie nauczycielowi prowadzącemu zajęcia z języka niemieckiego w klasach I–III szkoły podstawowej przeprowadzania na bieżąco diagnozy umiejętności i postępów uczniów w zakresie poszczególnych umiejętności językowych. Proponowane narzędzia dostarczają także zrozumiałych i czytelnych wskaźników pomocnych w udzielaniu zarówno uczniom, jak i ich rodzicom lub opiekunom informacji zwrotnej na temat postępów dzieci. Zachęcają uczących się do podejmowania prób samooceny własnej pracy – nie tylko w zakresie języka niemieckiego, ale także rozwoju kompetencji kluczowych. Istotną rolę na I etapie edukacyjnym odgrywa rozwijanie kompetencji społecznych oraz w zakresie umiejętności uczenia się. Do ewaluacji rozwoju tych kompetencji posłużą np. narzędzia do oceny koleżeńskiej oraz refleksji nad stosowanymi strategiami i efektywnością procesu uczenia się. Proponowane instrumentarium może być wykorzystane do kształtowania postaw ciekawości, szacunku i otwartości wobec innych kultur.

Należy pamiętać, że szczególnie w klasie I wiodącą metodą ewaluacji będzie obserwacja pracy i zachowania dziecka. Ocenie mogą podlegać samodzielnie wykonane zadania lub karty pracy. Sprawdziany w formie testów powinny być przeprowadzane sporadycznie (Szymczyk 2022: 58). Ocenianie jest tu traktowane jako część procesu uczenia, zatem nauczyciele powinni opracowywać takie metody, które będą wspierały proces uczenia się, powinni kłaść nacisk na ocenianie kształtujące, a nie na testowanie. Ocenianie powinno być używane do wzmocnienia mocnych stron uczniów i do rozwijania ich talentów, powinno się odnosić do szerszego spektrum umiejętności niż tylko sprawdzanie umiejętności językowych (por. Pamuła-Behrens 2012: 154–155).

Prezentowane narzędzia pomiaru są kompatybilne z podejściem do nauczania i uczenia się przyjętym w programie nauczania języka niemieckiego dla I etapu edukacyjnego *Moja przygoda z niemieckim*, nawiązują do scenariuszy lekcji Anny Kentnowskiej i Rafała Otręby, a także do poradnika metodycznego dla I etapu języka niemieckiego *W krainie języka niemieckiego* autorstwa Joanny Szymczyk.

W zawartych w dokumencie wzorach testów miejsca do wpisania odpowiedzi przez uczniów oznaczono wykropkowaniem, w taki sam sposób zaznaczono pola do uzupełnienia przez nauczyciela (np. miejsca na komentarz). Przygotowując testy do wykorzystania podczas lekcji, nauczyciel może zwiększyć ilość miejsca na odpowiedzi, a w razie potrzeby dodać w poleceniach dla uczniów dodatkowe instrukcje (np. „Zapisz odpowiedź w wykropkowanym polu”).

ROZDZIAŁ I

Testy diagnostyczne badające poziom wiedzy i umiejętności

Układem odniesienia testów diagnostycznych powinny być wymagania programowe. Informacja o osiągnięciach ucznia może być wykorzystana na różne sposoby. Stosuje się ją do oceny bieżących postępów oraz do przewidywania przyszłych osiągnięć ucznia (Niemierko 2007: 279–280). Diagnoza powinna być także elementem wspomagania rozwoju ucznia i zawierać wskazówki do dalszej pracy. Ocena powinna brać pod uwagę „wkład i wysiłek wniesiony przez dziecko. Należy uwzględnić jego potencjał, zaburzenia i trudności, jak również postępy, jakie poczyniło. Kryteria ocen muszą być jasne, a wymagania zróżnicowane, by zapewnić rozwój i poczucie sukcesu wszystkim dzieciom” (Szymczyk 2022: 56).

1.1. Testy diagnozy wstępnej (dwa równoległe testy)

Na wstępie, przed rozpoczęciem właściwej nauki, nauczyciel języka niemieckiego może wspólnie z wychowawcą obserwować dzieci, prowadzić wywiady z nimi oraz z rodzicami lub opiekunami, przygotowywać zadania i ćwiczenia sprawdzające opanowanie podstawy programowej wychowania przedszkolnego. W zakresie języka obcego nowożytnego dziecko przygotowane do podjęcia nauki w szkole rozumie bardzo proste polecenia i reaguje na nie; uczestniczy w zabawach, np. muzycznych, ruchowych, plastycznych, konstrukcyjnych, teatralnych; używa wyrazów i zwrotów mających znaczenie dla danej zabawy lub innych podejmowanych czynności; powtarza rymowanki i proste wierszyki, śpiewa piosenki w grupie; rozumie ogólny sens krótkich historyjek opowiadanych lub czytanych, gdy są wspierane np. obrazkami, rekwizytami, ruchem, mimiką, gestami (Dz. U. 2017, poz. 356 z późn. zm.). Odwołanie się do tych umiejętności może stanowić przedmiot diagnozy wstępnej – testy powinny mieć wartość motywującą do nauki języka obcego oraz do kształtowania postaw ciekawości, szacunku i otwartości wobec innych kultur.

Proponowane testy diagnozy wstępnej nie wymagają od uczniów umiejętności czytania i pisania, a jedynie rozpoznania znanych zwrotów, rozumienia poleceń, przyporządkowywania usłyszaných słów do obrazków, słuchania oraz wskazania na rysunku przedstawiającego słowo, które jest wypowiedziane przez nauczyciela. Nauczyciel odczytuje polecenia, stosując przy tym tzw. technikę *sandwich*: najpierw wypowiada polecenie po niemiecku, następnie po polsku, po czym znów formułuje je po niemiecku. Jeśli uczeń poprawnie wykona polecenie, prowadzący rysuje w polu „komentarz nauczyciela” jakiś znak kojarzący się dziecku pozytywnie, np. serduszko, gwiazdkę lub kwiatek. Może też przykleić motywującą naklejkę. Jeśli jest taka możliwość, każde zadanie warto wydrukować na osobnej stronie i przekazać uczniom test w formie małej książeczki, której kolejne strony będą motywowały do wykonania zadania. Dziecku będzie wtedy łatwiej skupić uwagę na zadaniu. Kryteria oceniania poziomu wykonania zadania wraz z oceną poziomu wiedzy odnoszą się do pozytywnych aspektów wykonania polecenia, zatem podkreślają przede wszystkim to, co dziecko zrobiło dobrze, motywując do dalszej pracy nad językiem.

Test nr 1**I. Welches Lied ist auf Deutsch? Markiere das entsprechende Herz.**

Która piosenka jest po niemiecku? Zaznacz odpowiednie serduszko.

(poniżej podano linki do dwóch utworów – jeden w języku francuskim, drugi w języku niemieckim)

Lied 1: [Une Chanson des Chiffres](#) (dostęp 8.09.2022)

Lied 2: [123 Zahlen Lied](#) (dostęp 8.09.2022)

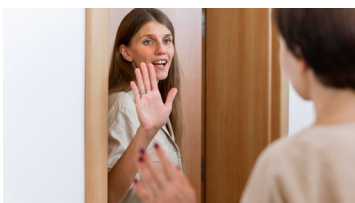

Komentarz nauczyciela:

II. In welcher Situation sagt man das? Markiere das entsprechende Herz.

W jakiej sytuacji się tak mówi? Zaznacz odpowiednie serduszko.

Tschüs! Auf Wiedersehen!

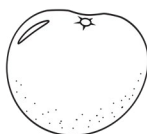
Komentarz nauczyciela:

III. Hier sind die Farben durcheinander geraten. Was hörst du? Male das Obst aus.

Wszystkie kolory się poplątały. Co słyszysz? Pokoloruj owoce.

Die Zitrone ist rot.

Die Orange ist grün.

Komentarz nauczyciela:

IV. Welche Situation ist auf dem Bild? Markiere das entsprechende Herz.

Jaka sytuacja przedstawiona jest na obrazku? Zaznacz odpowiednie serduszko.

Der Junge malt.

Das Mädchen spielt Gitarre.

Komentarz nauczyciela:

V. Zeichne, was der Junge macht: Der Junge spielt Fußball.

Narysuj, co robi chłopiec: Der Junge spielt Fußball.

.....

Test nr 2

I. Welches Lied ist auf Deutsch? Markiere das entsprechende Herz.

Która piosenka jest po niemiecku? Zaznacz odpowiednie serduszko.

(poniżej podano linki do dwóch utworów – jeden w języku angielskim, drugi w języku niemieckim)

- Lied 1: [Hello!](#) (dostęp 8.09.2022)
- Lied 2: [Ich geh mit meiner Laterne](#) (dostęp 8.09.2022)

Komentarz nauczyciela:

II. In welcher Situation sagt man das? Markiere das entsprechende Herz.

W jakiej sytuacji się tak mówi? Zaznacz odpowiednie serduszko.

- Hallo! Guten Tag!

Komentarz nauczyciela:

III. Hier sind die Farben durcheinander geraten. Was hörst du? Male das Obst aus.

Wszystkie kolory się poplątały. Co słyszysz? Pokoloruj owoce.

- Die Banane ist blau.
- Der Apfel ist braun.

Komentarz nauczyciela:

IV. Welche Situation ist auf dem Bild? Markiere das entsprechende Herz.

Jaka sytuacja przedstawiona jest na obrazku? Zaznacz odpowiednie serduszko.

Die Kinder spielen Memory.

Das Mädchen spielt Klavier.

Komentarz nauczyciela:

V. Zeichne, was das Mädchen macht: Das Mädchen tanzt.

Narysuj, co robi dziewczynka: Das Mädchen tanzt.

Kartoteka testów diagnozy wstępnej – test nr 1 i 2

a) Treści przedmiotowe / cele szczegółowe:

1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych dotyczących jego samego i jego najbliższego otoczenia (...) w zakresie następujących tematów: 1) ja i moi bliscy; 5) mój dzień, moje zabawy; 6) jedzenie.
2. Rozumienie wypowiedzi: uczeń rozumie (...) bardzo proste wypowiedzi ustne, artykułowane wyraźnie i powoli (...): 1) reaguje na polecenia; 2) rozumie sens krótki wypowiedzi (...), szczególnie gdy są wspierane np. obrazkami (...) gestami, dodatkowymi dźwiękami. 6. W zakresie reagowania uczeń: 4) stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe (np. wita się i żegna...). 8. Uczeń: 1) wie, że ludzie posługują się różnymi językami i aby się z nimi porozumieć, warto nauczyć się języka.

b) Wyszczególnienie umiejętności, poprzez które stopień opanowania wiedzy może być oceniany:

- adekwatne reagowanie na polecenia nauczyciela;
- łączenie podstawowych zwrotów grzecznościowych i krótkich wypowiedzi z sytuacją przedstawioną na zdjęciu;
- rozróżnianie języków.

c) Poziom opanowania wiedzy:

I. Wiadomości

A – Zapamiętanie: rozpoznanie znanych słów i zwrotów.

B – Zrozumienie: rozumienie prostych poleceń nauczyciela.

II. Umiejętności

C – Stosowanie w sytuacjach typowych: łączenie znanych słów i zwrotów z sytuacją przedstawioną na obrazku.

D – Tworzenie oryginalnej ilustracji na podstawie znanych słów i zwrotów.

d) Zestaw kryteriów oceniania wraz z poziomem opanowania ocenianej wiedzy/umiejętności:

Poziom opanowania ocenianej wiedzy/umiejętności nauczyciel ocenia wg następującej skali:

A. Jesteś na dobrej drodze; jeszcze nad tym popracujemy.

B. Brawo! Doskonale!

Kryteria oceniania:

- Potrafisz rozpoznać, która piosenka jest śpiewana po niemiecku.
- Potrafisz prawidłowo rozpoznać zwroty dotyczące powitań i pożegnań.
- Potrafisz pokolorować owoc na wskazany kolor.

1.2. Testy diagnozy bieżącej (dwa równoległe testy)

Testy diagnozy bieżącej informują uczniów, w jakim stopniu opanowali bieżący materiał i dotyczą wybranych elementów kompetencji językowej. Takie testy mogą być przeprowadzane np. po realizacji danego tematu.

Proponowane w niniejszym podrozdziale testy odnoszą się do tematyki dzikich zwierząt. Mogą być przeprowadzone po wycieczce do zoo i realizacji lekcji *To jest lew? Poznajemy dzikie zwierzęta* według scenariusza autorstwa Anny Kentnowskiej i Rafała Otręby. W tym przypadku ocenie będzie podlegała wypełniona przez ucznia karta pracy. Zadania mają trzy stopnie trudności: w pierwszym zadaniu uczeń jedynie wybiera i zaznacza już zapisane słowa, w drugim – samodzielnie uzupełnia brakujące elementy, w ostatnim zaś rysuje samodzielnie dzikie zwierzę, a także buduje całe zdania opisujące narysowane zwierzę (Szymczyk 2022: 58). Szczególnie w przypadku trzeciego zadania nauczyciel musi upewnić się, że uczniowie rozumieją, co mają zrobić. Podpowiada uczącym się, że opisując zwierzę, mają podać jego nazwę w języku niemieckim oraz jedną cechę tego zwierzęcia. Wskazane jest, aby powiększyć czcionkę do rozmiaru 14, aby dzieciom w klasie łatwiej było dekodować tekst pisany.

Test może zostać przeprowadzony pod koniec I klasy szkoły podstawowej lub na początku klasy II, wymaga bowiem opanowania kompetencji pisania, choć jeszcze w bardzo podstawowym zakresie.

Test nr 1

I. Was für ein Tier ist das? Wähle A, B oder C.

Jakie to zwierzę? Wybierz A, B lub C.

I. Das ist ein

A. Löwe B. Tiger C. Eisbär

II. Was für ein Tier ist das? Unterschreibe die Bilder.

Jakie to zwierzę? Podpisz zdjęcia.

A. Das ist ein

B. Das ist ein

C. Das ist ein

III. Welches Tier im Zoo hat dir am besten gefallen? Zeichne das Tier und beschreibe das Bild. Wie ist das Tier?

Które zwierzę w zoo podobało ci się najbardziej? Narysuj to zwierzę i opisz obrazek. Jakie jest to zwierzę?

.....

Test nr 2

I. Was für ein Tier ist das? Wähle A, B oder C.

Jakie to zwierzę? Wybierz A, B lub C.

Das ist ein

A. Eisbär B. Tiger C. Elefant

II. Was für ein Tier ist das? Unterschreibe die Bilder.

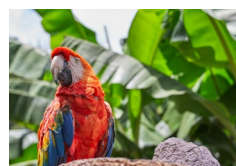
Jakie to zwierzę? Podpisz zdjęcia.

A. Das ist ein

B. Das ist ein

C. Das ist ein

III. Welches Tier im Zoo hat dir am besten gefallen? Zeichne das Tier und beschreibe das Bild. Wie ist das Tier?

Które zwierzę w zoo podobało ci się najbardziej? Narysuj to zwierzę i opisz obrazek. Jakie jest to zwierzę?

Kartoteka testów diagnozy bieżącej – test nr 1 i nr 2

a) Treści przedmiotowe / cele szczegółowe:

1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych dotyczących jego samego i jego najbliższego otoczenia (...) w zakresie następujących tematów: 12) przyroda wokół mnie.
3. Rozumienie wypowiedzi: Uczeń rozumie (...) wyrazy oraz jedno- lub kilkuzdaniowe, bardzo proste wypowiedzi pisemne: 1) rozumie ogólny sens tekstu, szczególnie gdy jest wspierany obrazem lub dźwiękiem.
5. W zakresie wypowiedzi pisemnych uczeń: 2) pisze pojedyncze wyrazy i zwroty; 3) pisze bardzo proste i krótkie zdania według wzoru i samodzielnie.
7. W zakresie przetwarzania tekstu uczeń nazywa w języku obcym nowożytnym (...) zwierzęta (...) przedstawione w materiałach wizualnych (...).

b) Wyszczególnienie umiejętności, poprzez które stopień opanowania wiedzy może być oceniany:

- posługiwanie się bardzo podstawowym zakresem środków językowych w zakresie tematu „Przyroda wokół mnie” (dzikie zwierzęta);
- rozumienie prostych wypowiedzi, szczególnie gdy są wspierane obrazem;
- zapisywanie nazw dzikich zwierząt w języku niemieckim;
- pisanie bardzo krótkich i prostych zdań opisujących zwierzęta.

c) Poziom opanowania wiedzy:

I. Wiadomości

A – Zapamiętanie: uczeń przypomina sobie nazwy dzikich zwierząt oglądanych podczas wycieczki do zoo.

B – Zrozumienie: uczeń rozumie wyrazy określające dzikie zwierzęta.

II. Umiejętności

C – Stosowanie w sytuacjach typowych: uczeń zapisuje nazwy dzikich zwierząt.

D – Stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych: uczeń tworzy własny tekst na temat wybranego dzikiego zwierzęcia.

d) Zestaw kryteriów oceniania wraz z poziomem opanowania ocenianej wiedzy/umiejętności:

Poziom opanowania ocenianej wiedzy/umiejętności nauczyciel ocenia wg następującej skali:

A. Jesteś na dobrej drodze; jeszcze nad tym popracujemy.

B. Brawo! Doskonale!

Kryteria oceniania:

- Potrafisz rozpoznać zwierzę na fotografii i wybrać odpowiedni podpis zwierzęcia.
- Potrafisz rozpoznać i podpisać odpowiednio zwierzę widoczne na fotografii.
- Potrafisz narysować ulubione zwierzę i opisać obrazek zwierzęcia w języku niemieckim.

1.3. Test diagnozy śródrocznej (dwa równoległe testy)

Podsumowanie osiągnięć bieżących ucznia powinno być dokonywane co najmniej dwukrotnie w ciągu roku szkolnego (Szymczyk 2022: 59). Testy sprawdzają szeroko pojętą kompetencję komunikacyjną uczniów na I etapie edukacyjnym. Zaproponowane w niniejszym podrozdziale testy dotyczą tematów „Ja i moi bliscy” oraz „Popularne zawody”. Mogłyby być przeprowadzone po pierwszym semestrze nauki w klasie I. Zadania na sprawdzianie powinny być dostosowane do podanych uczniom z wyprzedzeniem informacji – NaCoBeZU (skrót od „na co będziemy zwracać uwagę”) (Sterna 2016).

Polecenia sformułowane są zarówno w języku niemieckim (większa ekspozycja na język), jak i w języku polskim (uczniowie, także ci słabsi i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – SPE – mogą je bez trudu zrozumieć). Zadania sprawdzające mają różny poziom trudności, to zadania zamknięte oraz otwarte, aby uczniowie ze zróżnicowanymi możliwościami mogli sobie z nimi poradzić. Polecenia mają trzy poziomy trudności. Zaleca się wydrukowanie testów powiększoną czcionką bezszeryfową, np. Arial lub Calibri, rozmiar czcionki – 14, aby uczniom, którzy dopiero pracują nad płynnością czytania, łatwiej było dekodować tekst.

Ponieważ pisanie złożonej informacji zwrotnej byłoby dla nauczyciela czasochłonne, a dla ucznia nie zawsze zrozumiałe, warto wykorzystać do tego celu tabelę lub arkusz z informacją, czy dana umiejętność została opanowana częściowo czy bardzo dobrze. Kryteria oceny nie zawierają negatywnych komunikatów. Podkreśla się w nich mocne strony ucznia i to, co wykonał dobrze, ponieważ arkusz ma mieć wartość motywującą. Dzięki precyzyjnie rozpisany kryteriom sukcesu w zadaniach otwartych uczeń otrzyma informację zwrotną na temat tego, co następnym razem powinien zrobić lepiej i na co zwrócić uwagę, aby jego praca miała lepszą jakość.

Test 1

Lies den Text über die Familie von Paul und löse die Aufgaben.

Przeczytaj tekst na temat rodziny Paula, a następnie rozwiąż zadania.

HALLO, ICH BIN PAUL

Ich heiÙe Paul und bin acht Jahre alt. Und das ist meine Familie: mein Papa und meine Mama. Mein Papa ist Arzt und meine Mama ist Lehrerin. Ich habe zwei Geschwister. Mein Bruder heiÙt Johann. Er ist drei Jahre alt. Meine Schwester heiÙt Julia. Sie ist noch ein Baby.

I. Welches Foto passt zum Text?

Które zdjęcie pasuje do tekstu?

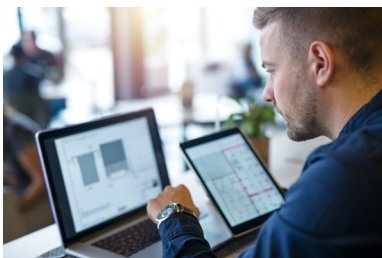

A.

B.

II. Was ist der Papa von Paul von Beruf?

Kim tata Paula jest z zawodu?

A.

B.

III. Stelle deine Familie vor. Schreibe drei Sätze.

Przedstaw swoją rodzinę. Napisz trzy zdania.

.....
.....
.....

Test nr 2

Lies den Text über die Familie von Paul und löse die Aufgaben.

Przeczytaj tekst na temat rodziny Paula, a następnie rozwiąż zadania.

HALLO, ICH BIN PAUL

Ich heiÙe Paul und bin acht Jahre alt. Und das ist meine Familie: mein Papa und meine Mama. Mein Papa ist Arzt und meine Mama ist Lehrerin. Ich habe zwei Geschwister. Mein Bruder heiÙt Johann. Er ist drei Jahre alt. Meine Schwester heiÙt Julia. Sie ist noch ein Baby.

I. Welches Foto passt zum Text?

Które zdjęcie pasuje do tekstu?

A.

B.

II. Was ist die Mama von Paul von Beruf?

Kim mama Paula jest z zawodu?

A.

B.

III. Stelle deine Familie vor. Schreibe drei Sätze.

Przedstaw swoją rodzinę. Napisz trzy zdania.

.....

.....

.....

Kartoteka testów diagnozy śródrocznej – test nr 1 i nr 2

a) Treści przedmiotowe / cele szczegółowe:

1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych dotyczących jego samego i jego najbliższego otoczenia (...) w zakresie następujących tematów: 1) ja i moi bliscy (rodzina); 4) popularne zawody.
3. Rozumienie wypowiedzi: uczeń rozumie (...) bardzo proste wypowiedzi pisemne: 2) znajduje w wypowiedzi określone informacje; 1) rozumie ogólny sens tekstu, szczególnie gdy jest wspierany obrazem lub dźwiękiem.
5. W zakresie wypowiedzi pisemnych uczeń: 3) pisze bardzo proste i krótkie zdania według wzoru i samodzielnie.
7. W zakresie przetwarzania tekstu uczeń nazywa w języku obcym nowożytnym (...) osoby (...) przedstawione w materiałach wizualnych (...).

b) Wyszczególnienie umiejętności, poprzez które stopień opanowania wiedzy może być oceniany:

- posługiwanie się podstawowym zasobem środków językowych w zakresie tematu „Ja i moi bliscy” oraz „Popularne zawody” (zadanie 1, 2 i 3);

- rozumienie bardzo prostych wypowiedzi pisemnych w zakresie powyższych tematów (zad. 1 i 2);
- tworzenie prostych i krótkich zdań według wzoru i samodzielnie (zadanie 3).

c) Poziom opanowania wiedzy:

I. Wiadomości

- A – Zapamiętanie: uczeń pamięta, jak nazywają się po niemiecku członkowie najbliższej rodziny oraz przypomina sobie nazwy popularnych zawodów.
- B – Zrozumienie: uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi pisemne i ustne dotyczące tematów „Ja i moi bliscy” oraz „Popularne zawody”.

II. Umiejętności

- C – Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych: uczeń analizuje tekst, znajduje w tekście określone informacje.
- D – Stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych: uczeń tworzy bardzo krótką i prostą wypowiedź na temat swojej rodziny.

d) Zestaw kryteriów oceniania wraz z poziomem opanowania ocenianej wiedzy/umiejętności:

Poziom opanowania ocenianej wiedzy/umiejętności nauczyciel ocenia wg następującej skali:

- A. Jesteś na dobrej drodze! Ale jeszcze nad tym popracujemy.
- B. Brawo! Doskonale!

Kryteria oceniania:

- Potrafisz wyszukać w tekście o rodzinie określone informacje.
- Potrafisz wymienić członków twojej rodziny.
- Potrafisz wymienić popularne zawody.

Zadanie 3 nauczyciel ocenia wg następującej skali:

- A. Twój tekst składa się tylko z jednego zdania. Popracujemy nad tym i następnym razem będzie lepiej!
- B. Dwa zdania o twojej rodzinie są ciekawe. Radzisz sobie całkiem nieźle!
- C. Doskonale! Jesteś Mistrzynią/Mistrzem!

Kryterium oceniania:

- Potrafisz napisać krótki tekst o swojej rodzinie.

1.4. Test diagnozy na zakończenie (dwa równoległe testy)

Testy diagnozy na zakończenie powinny być przeprowadzane na koniec pewnego etapu nauki, w tym przypadku na koniec klasy III. Ich celem jest globalne sprawdzenie umiejętności uczniów i ich ocena. Ta forma diagnozy ma charakter sumujący. Ponieważ testy będą oceniały trzyletni okres nauki, powinny obejmować urozmaicony zestaw zadań sprawdzający zróżnicowany zestaw umiejętności określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie języka obcego nowożytnego dla

I etapu edukacyjnego oraz odnosić się do celów nauki zawartych w programie Anny Kentnowskiej i Rafała Otręby dla I etapu edukacyjnego.

Proponowane testy sprawdzają kompetencję leksykalną uczniów obejmującą różnicowane zakresy tematyczne, rozumienie tekstów pisanych i słuchanych, umiejętność reagowania na wypowiedzi oraz umiejętności tworzenia bardzo prostych tekstów. Polecenia sformułowane są w języku niemieckim – aby uczniowie mieli większą ekspozycję na język obcy – oraz po polsku – aby wiedzieli dokładnie, na czym polega ich zadanie.

Ocena, którą otrzyma uczeń, powinna mieć charakter opisowy oraz być ukierunkowana na osiągnięcia i kompetencje. Wskazując braki, powinna jasno określać, na czym one polegają i jak konkretnie je zniwelować. Powinna mieć jednak przede wszystkim charakter motywujący: doceniać dotychczasowe wysiłki ucznia, brać pod uwagę to, że nie wszyscy w tym wieku rozwijają się w tym samym tempie, powinna zachęcać do dalszej pracy (Szymczyk 2022: 60).

Test nr 1

1. Was sagst du in dieser Situation? Markiere die richtige Antwort.

Chce ci się pić. Co powiesz? Zaznacz właściwą odpowiedź.

A. Ich habe Hunger. B. Ich habe Durst. C. Ich habe Schokolade.

2. Hör zu. Was muss Lea mitnehmen?

Posłuchaj. Co musi zabrać Lea?

Nauczyciel czyta: Oh, nein! Wo ist die Sonne? Es war so schön und jetzt regnet es. Den Sonnenhut brauche ich jetzt nicht mehr. Für den Schal ist es auch zu warm. Aber meine Regenjacke brauche ich heute bestimmt.

A.

B.

C.

3. Lies den Text über die kleine Hexe Susi. Was macht Susi heute in der Schule? Markiere die richtige Reihenfolge.

Przeczytaj tekst o małej czarownicy Zuzi. Co Zuzia robi dzisiaj w szkole? Ponumeruj zdjęcia we właściwej kolejności.

DIE KLEINE HEXE SUSI

Susi ist eine kleine Hexe. Aber sie geht in eine normale Schule. Heute lernt sie schreiben. Susi kann das eigentlich schon ganz gut. Dann hat sie Deutsch. Im Deutschunterricht gibt es heute ein Theaterprojekt. Das Theaterstück heißt „Im Zoo“. Susi macht gern Theater. In der Pause spielt sie mit anderen Kindern Verstecken. Susi findet die Schule toll!

A. Nummer

B. Nummer

C. Nummer

4. Das ist Fabian. Was macht Fabian? Unterschreibe die Bilder.

To jest Fabian. Co robi Fabian? Podpisz obrazki

A.

B.

5. Welche Antwort ist richtig? Markiere.

Która odpowiedź jest poprawna? Zaznacz.

Wie geht es dir?

A. Danke, gut.

B. Das ist Oliver.

Wie alt bist du?

A. Ich bin nett.

B. Ich bin zehn.

Woher kommst du?

A. Er kommt aus Deutschland.

B. Ich komme aus Polen.

6. Was kannst du gut machen? Schreib zwei Sätze.

Co potrafisz robić dobrze? Napisz dwa zdania.

.....
.....

Test nr 2

1. Was sagts du in dieser Situation? Markiere die richtige Antwort.

Jesteś głodny. Co powiesz? Zaznacz właściwą odpowiedź.

A. Ich habe Durst.

B. Ich habe Schokolade.

C. Ich habe Hunger.

2. Hör zu. Was muss Lea mitnehmen?

Posłuchaj. Co musi zabrać Lea?

Nauczyciel czyta: Oh, nein! Wo ist die Sonne? Es war so schön und jetzt regnet es. Den Sonnenhut brauche ich jetzt nicht mehr. Für den Schal ist es auch zu warm. Aber meine Regenjacke brauche ich heute bestimmt.

A.

B.

C.

3. Lies den Text über die kleine Hexe Susi. Was macht Susi heute in der Schule? Markiere die richtige Reihenfolge.

Przeczytaj tekst o małej czarownicy Zuzi. Co Zuzia robi dzisiaj w szkole? Ponumeruj zdjęcia we właściwej kolejności.

DIE KLEINE HEXE SUSI

Susi ist eine kleine Hexe. Aber sie geht in eine normale Schule. Heute lernt sie schreiben. Susi kann das eigentlich schon ganz gut. Dann hat sie Deutsch. Im Deutschunterricht gibt es heute ein Theaterprojekt. Das Theaterstück heißt „Im Zoo“. Susi macht gern Theater. In der Pause spielt sie mit anderen Kindern Verstecken. Susi findet die Schule toll!

A. Nummer

B. Nummer

C. Nummer

4. Das ist Lea. Was macht Lea? Unterschreibe die Bilder.

To jest Lea. Co robi Lea? Podpisz obrazki.

A.

B.

5. Welche Antwort ist richtig? Markiere.

Która odpowiedź jest poprawna? Zaznacz.

Wie geht es dir?

A. Entschuldigung. B. Danke gut.

Wie alt bist du?

A. Ich bin fröhlich. B. Ich bin neun.

Woher kommst du?

A. Sie kommt aus England. B. Ich komme aus Polen.

6. Was kannst du gut machen? Schreib zwei Sätze.

Co potrafisz robić dobrze? Napisz dwa zdania.

.....

Kartoteka testów diagnozy na zakończenie – test nr 1 i 2

a) Treści przedmiotowe / cele szczegółowe:

1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych dotyczących jego samego i jego najbliższego otoczenia (...) w zakresie następujących tematów: 1) ja i moi bliscy (rodzina); 3) moja szkoła; 5) mój dzień, moje zabawy; 6) jedzenie; 8) mój czas wolny; 11) moje samopoczucie; 13) świat baśni i wyobraźni.
2. Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi ustne, artykułowane wyraźnie i powoli w standardowej odmianie języka: 1) reaguje na polecenia; 3) znajduje w wypowiedzi określone informacje.
3. Uczeń rozumie (...) bardzo proste wypowiedzi pisemne (np. historyjki obrazkowe z tekstem): 1) rozumie ogólny sens tekstu, szczególnie gdy jest wspierany obrazem lub dźwiękiem; 2) znajduje w wypowiedzi określone informacje.
5. W zakresie wypowiedzi pisemnych uczeń: 3) pisze bardzo proste i krótkie zdania według wzoru i samodzielnie.
6. W zakresie reagowania uczeń: 1) reaguje werbalnie i niewerbalnie na polecenia; 2) przedstawia siebie i inne osoby (...); 3) (...) udziela odpowiedzi w ramach wyuczonych zwrotów; 4) stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe.
7. W zakresie przetwarzania tekstu uczeń nazywa w języku obcym nowożytnym (...) przedmioty i czynności (...) przedstawione w materiałach wizualnych (...).

b) Wyszczególnienie umiejętności, poprzez które stopień opanowania wiedzy może być oceniany:

- posługiwanie się podstawowym zakresem środków językowych (zadania 1–6);
- rozumienie bardzo prostych wypowiedzi ustnych (zadanie 2);
- rozumienie bardzo prostych wypowiedzi pisemnych (zadanie 3);
- reagowanie w typowych sytuacjach (zadania 1 i 5);
- tworzenie bardzo prostych wypowiedzi pisemnych (zadania 4 i 6);
- przetwarzanie tekstu (zadanie 4).

c) Poziom opanowania wiedzy:

I. Wiadomości

A – Zapamiętanie: uczeń pamięta zakres środków językowych (leksykalnych, gramatycznych) umożliwiających rozumienie i tworzenie tekstów w zakresie tematów zawartych w podstawie programowej języka obcego nowożytnego dla I etapu edukacyjnego.

B – Zrozumienie: uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi pisemne i ustne dotyczące tematów: „Ja i moi bliscy” (rodzina); „Moja szkoła”; „Mój dzień, moje zabawy”; „Jedzenie”; „Mój czas wolny”; „Moje samopoczucie”; „Świat baśni i wyobraźni”. Rozumie ogólny sens tekstu, znajduje w tekście określone informacje.

II. Umiejętności

C – Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych: uczeń reaguje w typowych sytuacjach – przedstawia siebie i inne osoby, stosuje zwroty grzecznościowe.

D – stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych: uczeń tworzy samodzielnie bardzo krótką wypowiedź pisemną.

d) Zestaw kryteriów oceniania wraz z poziomem opanowania ocenianej wiedzy/umiejętności:

Poziom opanowania ocenianej wiedzy/umiejętności nauczyciel ocenia wg następującej skali:

- Musisz nad tym jeszcze popracować.
- Radzisz sobie dobrze.
- Wspaniale! Jesteś Mistrzem/Mistrzynią!

Kryteria oceniania:

- Potrafisz powiedzieć, że jesteś głodny(-a) lub że chce ci się pić (zadanie 1).
- Potrafisz poprawnie odpowiedzieć, gdy ktoś pyta cię o wiek, samopoczucie i pochodzenie (zadanie 5).
- Znajdujesz w tekście słuchanym potrzebne informacje (zadanie 2).
- Rozumiesz, co czarownica Zuzia robiła w szkole (zadanie 3).
- Potrafisz napisać, co ktoś robi (zadanie 4).

Zadanie 6 nauczyciel ocenia wg następującej skali:

- Powinieneś/powinnaś dokładnie czytać polecenia.
- Napisałeś tylko 1 zdanie. / Napisałeś dwa zdania, ale twoja wypowiedź zawiera błędy.
- Napisałeś 2 zdania i to (prawie) bez błędów.

Kryterium oceniania:

- Potrafisz napisać, co potrafisz robić dobrze (zadanie 6).

Kryteria oceny zostały sformułowane w sposób bardzo prosty i konkretny w języku ucznia. Można przekazać uczniowi lub jego rodzicom wypełniony arkusz oceny. Aby jednak informacja zwrotna była bardziej efektywna, warto porozmawiać z uczącym się o tym, nad czym jeszcze powinien popracować i w jaki sposób może to robić.

ROZDZIAŁ II

Testy diagnostyczne badające przyrost wiedzy i umiejętności

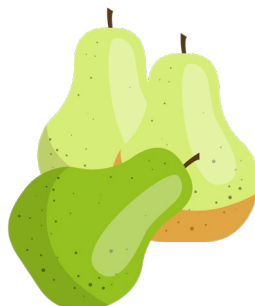
Usytuowanie pewnych umiejętności na osi kompetencji, szczególnie porównanie umiejętności o różnym stopniu trudności, pozwoli na lepszą obserwację rozwoju kompetencji językowych ucznia. Diagnoza przyrostu wiedzy i umiejętności oprócz swojego podstawowego celu, którym jest sprawdzenie, co uczeń potrafi, ma też wartość motywującą do nauki, ponieważ pokazuje uczestnikowi procesu edukacyjnego, jaką drogę pokonał w procesie uczenia się.

Proponowane testy pokazują badanie przyrostu kompetencji w zakresie tematu „Sklep”. Zadania mają różny poziom trudności: od najprostszyc, gdzie uczeń ma tylko zaznaczyć słowo lub informację, którą usłyszał, przez drugi poziom trudności – zadania, w których należy uzupełnić luki, aż do zadań najtrudniejszych, polegających na samodzielnym stworzeniu bardzo krótkiej wypowiedzi pisemnej. Aby nie stresować uczniów hasłem „test”, proponuje się, aby przedstawić to zadanie jako kartę pracy do uzupełnienia.

Test nr 1

1. Hör das Gespräch. Was kauft Linda?

Posłuchaj rozmowy. Co kupuje Linda?

A.

B.

Transkrypcja:

Linda: Guten Tag. Sind diese Äpfel süß?

Verkäufer: Ja, sie sind sehr gut.

Linda: Ich möchte drei Äpfel.

Verkäufer: Ich habe heute auch sehr gute Birnen. Möchtest du vielleicht probieren?

Linda: Nein, danke. Ich nehme nur die Äpfel.

2. Mama hat Linda eine lustige Einkaufsliste gemacht. Was soll Linda kaufen? Schreib auf.

Mama zrobila Lindzie zabawną listę zakupów. Napisz słownie, co Linda ma kupić.

Linda, ich muss heute länger arbeiten. Kauf bitte eine Flasche 1.

Wir brauchen auch eine Packung 2.

und 3.

Tschüs. Bis später.

Mama

3. Die Mama von Jakob macht Einkäufe. Jakob möchte Kuchen backen, aber etwas fehlt. Schreib der Mama eine SMS, was sie unbedingt noch kaufen soll.

Mama Jakoba jest na zakupach. Jakob chce upiec ciasto, ale czegoś mu zabrakło. Napisz (w imieniu Jakoba) SMS o tym, co mama ma koniecznie kupić.

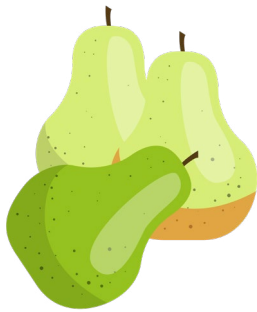
Mama, ich möchte Kuchen backen, aber wir haben kein

Kauf bitte auch

Test 2

1. Hör das Gespräch. Was kauft Linda?

Posłuchaj rozmowy. Co kupuje Linda?

A.

B.

Transkrypcja:

Linda: Guten Tag. Sind diese Äpfel süß?

Verkäufer: Ja, sie sind sehr gut.

Linda: Ich möchte drei Äpfel.

Verkäufer: Ich habe heute auch sehr gute Birnen. Möchtest du vielleicht probieren?

Linda: Nein, danke. Ich nehme nur die Äpfel.

2. Mama hat Linda eine lustige Einkaufsliste gemacht. Was soll Linda kaufen? Schreib auf.

Mama zrobiła Lindzie zabawną listę zakupów. Napisz, co Linda ma kupić.

Linda, ich muss heute länger arbeiten. Kauf bitte eine Flasche 1.

Wir brauchen auch eine Packung 2.

und 3.

Tschüs. Bis später.

Mama

3. Die Mama von Ben macht Einkäufe. Ben möchte einen Salat machen, aber etwas fehlt. Schreib der Mama eine SMS, was sie unbedingt noch kaufen soll.

Mama Bena jest na zakupach. Ben chce zrobić sałatkę, ale czegoś mu zabrakło. Napisz (w imieniu Bena) SMS o tym, co mama ma koniecznie kupić.

Mama, ich möchte einen Salat machen, aber wir haben kein

Kauf bitte auch

Kartoteka testów badających przyrost wiedzy i umiejętności – test nr 1 i 2

a) Treści przedmiotowe / cele szczegółowe:

1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych dotyczących jego samego i jego najbliższego otoczenia (...) w zakresie następujących tematów: 7) sklep.
2. Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi ustne, artykułowane wyraźnie i powoli w standardowej odmianie języka: 3) znajduje w wypowiedzi określone informacje.
3. Uczeń rozumie (...) bardzo proste wypowiedzi pisemne (np. historyjki obrazkowe z tekstem): 1) rozumie ogólny sens tekstu, szczególnie gdy jest wspierany obrazem lub dźwiękiem.
5. W zakresie wypowiedzi pisemnych uczeń: 3) pisze bardzo proste i krótkie zdania według wzoru i samodzielnie.
7. W zakresie przetwarzania tekstu uczeń nazywa w języku obcym nowożytnym (...) przedmioty (...) przedstawione w materiałach wizualnych (...).

b) Wyszczególnienie umiejętności, poprzez które stopień opanowania wiedzy może być oceniany:

- posługiwanie się bardzo podstawowym zakresem środków językowych w zakresie tematu „Sklep” (zadania 1, 2, 3);
- rozumienie bardzo prostej wypowiedzi ustnej (zadanie 1);
- rozumienie bardzo prostej wypowiedzi pisemnej (zadanie 2);
- tworzenie bardzo prostej i krótkiej wypowiedzi pisemnej (zadanie 3);
- przetwarzanie tekstu – uczeń nazywa w języku obcym przedmioty przedstawione w materiałach wizualnych (zadanie 2).

c) Poziom opanowania wiedzy:

I. Wiadomości

A – Zapamiętanie: uczeń pamięta środki językowe w zakresie tematu „Sklep”.

B – Zrozumienie: uczeń rozumie rozmowę dotyczącą kupowania owoców.

II. Umiejętności

C – Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych: uczeń przetwarza tekst: nazywa w języku obcym przedmioty przedstawione w materiałach wizualnych.

D – Stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych: uczeń tworzy krótką wypowiedź pisemną według wzoru.

d) Zestaw kryteriów oceniania wraz z poziomem opanowania ocenianej wiedzy/umiejętności:

Poziom opanowania ocenianej wiedzy/umiejętności nauczyciel ocenia wg następującej skali:

- Musisz nad tym jeszcze popracować.
- Radzisz sobie dobrze.
- Wspaniale! Jesteś Mistrzynią/Mistrzem!

Kryteria oceniania:

- Potrafisz zrozumieć, jakie owoce kupuje dziewczynka (zadanie 1).
- Potrafisz zapisać nazwy produktów spożywczych (zadanie 2).
- Potrafisz zrozumieć treść SMS-a dotyczącego zakupów (zadanie 3).
- Potrafisz poprosić w SMS-ie o kupienie potrzebnych produktów (zadanie 3).

W przypadku gdy rozwiązanie zadania 1 zostanie opatrzone przez nauczyciela komentarzem „Musisz nad tym jeszcze popracować”, warto dodać informację zwrotną o treści „Zanim zaczniesz słuchać tekstu, przypomnij sobie, jak nazywają się owoce na zdjęciu”. Podobnie w przypadku zadania 2, jeśli uczeń nie rozwiąże go poprawnie, warto dodać wskazówkę „Sprawdź w słowniczku obrazkowym, jak nazywają się produkty na zdjęciu”. Ocenom do zadania 3 powinny towarzyszyć następujące komentarze:

- jeśli uczeń musi jeszcze popracować – „Powinieneś/powinnaś dokładnie czytać polecenia. Czy pamiętasz, co Ben/Jakob chciał przyrządzić: ciasto czy sałatkę? Jakich produktów mógł potrzebować? Napisześ(-aś) tylko 1 wyraz”;

- jeśli uczeń poradził sobie dobrze – „Napisaleś tylko 1 wyraz” lub „Napisaleś(-aś) dwa wyrazy, ale twoja wypowiedź zawiera błędy”;
- jeśli uczeń otrzymał za zadanie ocenę „Wspaniale!” – „Napisaleś 2 zdania (prawie) bez błędów”.

Kryteria oceny zostały sformułowane w języku ucznia i odnoszą się do konkretnych czynności, które wykonał, rozwiązując test. Aby informacja zwrotna była bardziej efektywna, warto porozmawiać z uczniem o tym, nad czym jeszcze powinien popracować i w jaki sposób może to robić. Szczególnie w sytuacji, kiedy nie wykonał poprawnie zadań testowych, warto zwrócić jego uwagę na strategie, które może zastosować, aby uzyskać lepszy wynik i zmotywować go w ten sposób do dalszych wysiłków (Janicka 2015: 74).

ROZDZIAŁ III

Arkusze samooceny i oceny koleżeńskiej

3.1. Samoocena

Na pierwszym etapie edukacyjnym uczniowie nie mają jeszcze rozwiniętej świadomości językowej, ale można już podejmować próby stymulowania ich do autorefleksji i samooceny (Janicka 2015: 77). Aby dokonać samooceny, uczeń powinien znać kryteria sukcesu. Pomocne może być w tym przypadku zapoznanie go z katalogiem kryteriów, według których powinien ocenić poziom wykonania zadania. Należy także przekonać uczniów, że samoocena pomaga im się uczyć. Samoocena spełni swoją rolę w kilkietapowym procesie:

1. Uczeń pracuje nad zadaniem.
2. Uczeń dokonuje refleksji, sam ocenia jakość wykonanego zadania.
3. Uczeń wyciąga wnioski z samooceny: poprawia pracę, wykonuje dodatkowe ćwiczenia, sprawdza w słowniczku poprawność zapisu lub szuka dodatkowych informacji (por. Winter 2018: 102–114).

Podstawowe pytania w samoocenie dotyczą mocnych i słabych stron wykonanego zadania:

- **Mocne strony:** Co wyszło mi dobrze? Co mi się udało? Z czego jestem dumna(-y)?
- **Słabe strony:** Co mi się nie udało? Z czym nie mogłam(-em) sobie poradzić?
- **Brakująca wiedza:** Co powinnam/powinienem wiedzieć, żeby lepiej rozwiązać to zadanie? (Winter 2018: 122).

Aby uczniowie nie zatracili realistycznego oglądu swoich umiejętności, warto łączyć elementy samooceny z diagnozą nauczycielską i oceną koleżeńską. Fazy refleksji powinny zostać celowo zaplanowane i włączone w pracę klasy, a wyniki samooceny, ewentualne problemy i trudności omówione z uczniami.

Prezentowany poniżej arkusz odnosi się do testu diagnozy bieżącej, który uczniowie piszą po wizycie w zoo i realizacji scenariusza Anny Kentnowskiej i Rafała Otręby: *To jest lew? Poznajemy dzikie zwierzęta*.

Przykładowy arkusz samooceny (odnoszący się do testów przyrostu wiedzy i umiejętności)

Skala: tak / częściowo / nie.

Przy kolejnych punktach arkusza zostawiamy pole na dodatkowe uwagi, np. „Następnym razem zrobię/ zwrócę uwagę na...”.

- Czy dokładnie przeczytałam(-em) polecenia? (zadania 1–3)
- Czy pamiętam nazwy wszystkich zwierząt poznanych w zoo? (zadanie 1)
- Czy potrafię zapisać nazwy wszystkich zwierząt poznanych w zoo? (zadanie 2)
- Czy pisząc, zwracam uwagę na poprawną pisownię? (zadanie 2–3)
- Czy potrafię wskazać zwierzę, które w zoo podobało mi się najbardziej? (zadanie 3)
- Czy potrafię narysować wybrane zwierzę i podpisać mój obrazek? (zadanie 3)

W przypadku dzieci, u których stwierdzono dysleksję integracyjną lub u których występuje ryzyko dysleksji, polegające na zaburzeniach w obszarze integracji funkcji

poznawczych i motorycznych (Bogdanowicz 2014: 29), objawiające się trudnościami w czytaniu oraz poprawnym pisaniu, trudnościami w rozumieniu poleceń, należy do deskryptorów dotyczących poprawnej pisowni podchodzić z odpowiednim dystansem. Przed przystąpieniem do pisania testu lub wypełniania karty pracy, która ma podlegać ocenie, nauczyciel powinien upewnić się, że uczeń rozumie polecenie i wie dokładnie, co ma zrobić.

3.2. Ocena koleżeńska

Informacja zwrotna nie zawsze musi pochodzić od nauczyciela lub przyjmować formę samooceny. Oceniać pracę koleżanek i kolegów w klasie mogą także inni uczniowie. Ocena koleżeńska dotyczy najczęściej prac pisemnych, ale może też dotyczyć realizacji projektów, zadań domowych lub wypowiedzi ustnych koleżanek i kolegów (Szymczyk 2022: 59).

Uczniowie, aby oceniać prace innych uczniów, muszą znać zasady udzielania informacji zwrotnej:

- znać kryteria sukcesu;
- udzielać konkretnych wskazówek;
- stosować konstrukcję czteroelementową: co zostało zrobione dobrze, co źle, jak to poprawić i jak wykonać następny krok;
- komentować indywidualnie, podkreślając wyjątkowość pracy;
- przekazywać ocenę w krótkim odstępie czasu od wykonania zadania (Sterna 2016: 131–137).

Danuta Sterna zaleca stosowanie przy ocenie koleżeńskiej formy listu, jednak w przypadku dzieci w klasach I–III, które dopiero pracują nad płynnością i poprawnością pisania, z tego elementu lepiej zrezygnować.

Ocenianie koleżeńskie może dotyczyć różnego typu zadań:

- wariant 1: uczniowie poprawiają testy sprawdzające znajomość słownictwa lub rozumienie wypowiedzi ustnych lub pisemnych, odwołując się do klucza odpowiedzi i znając jasne kryteria sukcesu (od tego typu zadań powinno się rozpocząć wdrażanie uczniów do oceny koleżeńskiej);
- wariant 2: uczniowie oceniają wypowiedzi innych uczniów, dzięki czemu rozwijają umiejętność obserwacji i formułowania opinii;
- wariant 3: uczniowie oceniają prace pisemne innych uczniów – oprócz odwoływania się do kryteriów sukcesu muszą zwracać uwagę na poprawność językową i poprawiać błędy językowe, czego nie sposób ująć w kryteriach oceniania.

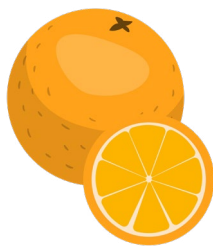
Pewną trudność w ocenie koleżeńskiej mogą stanowić sympatie i antypatie klasowe. Dlatego nauczyciel powinien czuwać nad oceną koleżeńską, przeciwyczyć formułowanie oceny na anonimowych pracach. Mogą być to archiwalne dokumenty z poprzedniego rocznika. Warto pokazać najpierw pracę bardzo dobrą, aby oceniający uczniowie mieli pewien wzorzec, a następnie pracę słabszą i omówić z uczniami cechy dobrego i słabego wykonania zadania. W niniejszym arkuszu podano gotowe opinie i wskazówki strategiczne, które oceniany uczeń powinien zastosować, aby poprawić jakość swojej pracy. Gdy uczniowie zostaną wdrożeni do oceny koleżeńskiej, warto zachęcić ich do samodzielnego formułowania komentarzy.

Poniższy arkusz oceny koleżeńskiej odnosi się do zadań z karty pracy, którą uczniowie wypełniali po realizacji lekcji *Theo, zrób mi chleb bananowy* według scenariusza Anny Kentnowskiej i Rafała Otręby. Zakłada się, że po realizacji tej lekcji uczniowie potrafią wymienić nazwy niektórych owoców oraz zaśpiewać refren piosenki *Theo, mach mir ein Bananenbrot*.

Przykładowe zadanie oraz arkusz oceny koleżeńskiej

1. Wie heißt das Obst? Markiere A, B oder C.

Jak nazywają się te owoce? Zaznacz A, B lub C.

A. die Zitrone B. die Mandarine C. die Orange

2. Wie heißt das Obst? Schreib neben das Bild.

Jak nazywa się ten owoc? Napisz obok obrazka.

Das sind

3. Bringe den Text in die richtige Reihenfolge und schreib ihn auf.

Uporządkuj wyrazy we właściwej kolejności, tak aby powstało poprawne zdanie i je zapisz.

mir ein Theo Bananenbrot mach

4. Du hast Hunger. Was sagst du?

Jesteś głodny. Co powiesz?

Ich

5. Wie sagst du, dass du gern Mandarinen isst?

Jak powiesz, że lubisz (jeść) mandarynki?

.....

Arkusz oceny koleżeńskiej

Zadanie 1

Kryterium oceniania: Potrafisz wskazać, jak nazywa się owoc na obrazku.

Ocena:

A. Wspaniale!

B. -

C. Musisz nad tym popracować.

Komentarz:

A. Tak! Brawo!

B. -

C. Niestety! Pomyłka.

Zadanie 2

Kryterium oceniania: Potrafisz poprawnie napisać, jak nazywa się owoc na obrazku.

Ocena:

A. Wspaniale!

B. Dobrze!

C. Musisz nad tym popracować.

Komentarz:

A. Nazwa owocu się zgadza. / Poprawnie zapisałeś(-aś) nazwę.

B. Nazwa owocu się zgadza, ale jest zapisana z błędem.

C. Musisz sobie przypomnieć, jak nazywa się ten owoc. Zjrzyj do słowniczka.

Zadanie 3

Kryterium oceniania: Potrafisz ułożyć tekst refrenu piosenki: *Theo, mach mir ein Bananenbrot* we właściwej kolejności.

Ocena:

A. Wspaniale!

B. Dobrze!

C. Musisz nad tym popracować.

Komentarz:

A. Bezbłędnie! Brawo!

B. Trochę ci się pomyliła kolejność tekstu.

C. Trochę ci się pomyliło. Posłuchaj jeszcze raz tej piosenki. Będzie lepiej!

Zadanie 4

Kryterium oceniania: Potrafisz wyrazić, że jesteś głodny(-a).

Ocena:

A. Wspaniale!

B. Dobrze!

C. Musisz nad tym popracować.

Komentarz:

A. Bezbłędnie! Brawo!

B. Twoja wypowiedź zawiera błędy, ale jest zrozumiała.

C. Posłuchaj jeszcze raz piosenki albo zajrzyj do zeszytu.

Zadanie 5

Kryterium oceniania: Potrafisz powiedzieć, co lubisz.

Ocena:

A. Wspaniale!

B. Dobrze!

C. Musisz nad tym popracować.

Komentarz:

A. Brawo! Jesteś Mistrzynią/Mistrzem! Bezbłędnie.

B. Robisz drobne błędy, ale umiesz wyrazić, że lubisz jeść mandarynki.

C. Przypomnij sobie nazwy owoców i jak powiedzieć, że coś się lubi.

Zadanie zawiera dokładne wskazówki, co uczeń ma zrobić i jakie elementy wykonania zadania będą brane pod uwagę w ocenie. Dzięki jasnym kryteriom sukcesu uczniom łatwiej będzie ocenić pracę koleżanek i kolegów. W sytuacji gdy uczeń wykona zadanie błędnie, inni uczniowie, oceniając go, nie używają określeń negatywnych, lecz skupiają się na strategiach wskazujących, co uczeń może zrobić, aby następnym razem wykonać to zadanie lepiej.

ROZDZIAŁ IV

Arkusze formatywnej i sumującej ewaluacji kompetencji kluczowych

Proces kształcenia kompetencji kluczowych i jego ewaluacja zostaną zaprezentowane na przykładzie stacji uczenia się. Jako otwarte formy pracy mają one szczególny potencjał w rozwijaniu kompetencji kluczowych, gdyż umożliwiają zwiększenie samodzielności uczniów i ich współodpowiedzialność za proces uczenia się (por. Karpeta-Peć 2008: 6–8).

4.1. Formatywna ewaluacja kompetencji kluczowych

Celem ewaluacji formatywnej (kształtującej) jest zachęcenie ucznia do refleksji nad poziomem swoich kompetencji oraz udzielenie mu wskazówek, co może robić, aby proces ten przebiegał bardziej efektywnie. Nauczyciel wspiera w ten sposób indywidualny rozwój ucznia i stwarza możliwości wyrównywania szans (Szymczyk 2022: 57).

Proponowany arkusz formatywnej ewaluacji kompetencji kluczowych powinien być stosowany w kilkumiesięcznych odstępach czasu, np. nie częściej niż dwa razy w semestrze, aby uczący się był w stanie zaobserwować rozwój w zakresie danej kompetencji. Zaleca się omawianie z uczniami wyników tej ewaluacji, podkreślenie tego, co robią dobrze oraz zwrócenie uwagi na strategie, które mogliby stosować, aby rozwijać swoją wiedzę, umiejętności i postawy w zakresie kompetencji kluczowych.

Zgodnie z załączoną w dokumentacji projektowej tabelą kształtowanie kompetencji kluczowych w ramach przedmiotu „Język obcy nowożytny” na I etapie edukacyjnym winno obejmować następujące kompetencje i umiejętności:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się oraz pracy zespołowej, krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów, kreatywności.

Kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji obejmują umiejętność czytania i pisanie oraz prawidłowego rozumienia informacji pisemnej, wymagają zatem znajomości słownictwa, gramatyki funkcjonalnej i funkcji języka. Pozytywna postawa obejmuje w przypadku tych kompetencji gotowość do dialogu, wrażliwość na walory estetyczne oraz zainteresowanie interakcją z innymi ludźmi.

Kompetencje w zakresie wielojęzyczności wymagają znajomości słownictwa i gramatyki funkcjonalnej różnych języków. Zasadniczymi umiejętnościami w zakresie tych kompetencji są zdolność rozumienia komunikatów mówionych, podejmowania, podtrzymywania i kończenia rozmowy oraz czytania, rozumienia i tworzenia tekstów – z różnym poziomem biegłości w poszczególnych językach, odpowiednio do potrzeb i możliwości danej osoby. W przypadku I etapu edukacyjnego będą to teksty bardzo proste i krótkie. Pozytywna postawa obejmuje docenianie różnorodności kulturowej, a także zainteresowanie różnymi językami i komunikacją międzykulturową oraz ciekawość ich.

Kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się obejmują znajomość własnych preferowanych strategii uczenia się, swoich potrzeb

w zakresie rozwoju kompetencji oraz różnych sposobów rozwijania kompetencji. Umiejętności obejmują zdolność określania swoich możliwości, koncentracji i podejmowania decyzji. Mieszczą się w tym zdolność uczenia się i pracy w grupie oraz indywidualnie, a także organizacja swojej nauki, wytrwałości w nauce, jej ocena i dzielenie się nią, poszukiwanie wsparcia, o ile to potrzebne (Dz. Urz. UE 2018, C189/1.).

Proponowany arkusz ewaluacji może być wypełniany przez uczniów po pracy metodą stacji uczenia się, które wspomagają rozwijanie kompetencji kluczowych w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności oraz osobistych społecznych i w zakresie umiejętności uczenia się, wspierających ponadto umiejętności w zakresie pracy zespołowej, krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów i kreatywności. Arkusz nawiązuje też do Europejskiego Portfolio Językowego dla dzieci w wieku od 6 do 10 lat. Przyjmuje się, że stacje dotyczyły tematu „Przyroda wokół mnie”, zadania ze stacji były wykonywane w parach i wymagały:

1. czytania bardzo prostego tekstu i ułożenia historyjki obrazkowej w odpowiedniej kolejności;
2. dobrania obrazka pasującego do historyjki;
3. wysłuchania piosenki i zrozumienia jej ogólnego sensu;
4. pokolorowania przedmiotów według instrukcji;
5. odszukania obiektów na obrazku i wskazania ich;
6. znalezienia pasujących par, np. w formie gry memory (obrazek + słowo);
7. znalezienia wyrazów w wykleślance wyrazowej;
8. podpisania obrazków;
9. wylosowania karteczki z pytaniem, zadania go koleżance lub koledze, wysłuchania pytania i udzielenia na nie odpowiedzi;
10. narysowania czegoś zgodnie z instrukcją i podpisania obrazka.

Arkusz przeznaczony dla ucznia powinien być napisany prostym, zrozumiałym językiem, adekwatnym do uczniowskiego poziomu percepcji. Uczeń, wypełniając arkusz samooceny, gdy coś potrafi, może zamalować pole na zielono, gdy umie coś częściowo – na żółto, gdy musi jeszcze poćwiczyć – na czerwono. Wskazówki strategiczne dotyczące tego, co uczeń może robić lepiej, warto omówić na forum klasy. Ponieważ proponowany poniżej arkusz jest dość obszerny, można podzielić go na dwie lub trzy części: podczas pierwszej oceny kompetencji kluczowych podać tylko wybrane wskaźniki i z czasem, przy kolejnych ewaluacjach, dodawać kolejne. Dzięki temu młodzi uczący się nie będą przeciążeni nadmiarem informacji i koniecznością czytania tekstów zbyt długich jak na ich możliwości percepcyjne.

Arkusz formatywnej ewaluacji kompetencji kluczowych po realizacji stacji uczenia się

Skala: już tak robię / czasami tak robię / jeszcze muszę się postarać.

Obok skali warto zamieścić miejsce na dodatkowy komentarz, np. „Moje strategie / To chcę robić lepiej”.

- Gdy czegoś nie rozumiem, staram się domyślić znaczenia wypowiedzi, pomagając sobie obrazkami.
- Zwracam uwagę na najważniejsze słowa i staram się zrozumieć sens historyjki nawet, gdy nie znam wszystkich słów.

- Gdy czegoś nie rozumiem, zaglądam do podręcznika lub słowniczka obrazkowego.
- Czytam dokładnie polecenia i zastanawiam się, na czym polega zadanie.
- Gdy mam coś powiedzieć, zastanawiam się, jakie dokładnie zdania trzeba by powiedzieć.
- Gdy napiszę jakieś słowo, przyglądam się, czy zgadzają się wszystkie litery.
- Interesują mnie inne kultury i chciał(a)bym się o nich więcej dowiedzieć.
- Gdy czegoś nie rozumiem lub nie potrafię zrobić, proszę koleżankę lub kolegę o pomoc.
- Gdy czegoś nie rozumiem, pytam nauczyciela.
- Potrafię się skupić i pracować samodzielnie nad zadaniem.
- Potrafię współpracować w grupie: dzielić się pomysłami, zadaniami, pomagać innym.
- Potrafię ocenić, czy jakieś zadanie zostało wykonane dobrze i wiem, co należy zrobić, aby następnym razem zadanie było wykonane lepiej.

4.2. Sumująca ewaluacja kompetencji kluczowych

Sumująca ewaluacja kompetencji kluczowych powinna być przeprowadzona na koniec jakiegoś etapu nauki. Nauczyciel może przeprowadzać taką ewaluację np. na koniec każdego roku szkolnego. Będzie ona stanowiła cenną wskazówkę dla prowadzącego, w jakim stopniu udało mu się wesprzeć uczniów w rozwijaniu kompetencji kluczowych, a ponadto będzie stanowiła źródło refleksji do planowania procesu rozwijania kompetencji kluczowych uczniów w kolejnym roku szkolnym lub semestrze. Wskaźniki kompetencji kluczowych powinny być sformułowane na tyle konkretnie, aby odzwierciedlały dające się obserwować działania uczniów.

Arkusz sumującej ewaluacji kompetencji kluczowych

Skala: wszyscy / większość / nieliczni / nie wiem.

Obok skali warto zamieścić miejsce na dodatkowy komentarz, np. „To planuję zmienić w mojej praktyce dydaktycznej”.

- Uczniowie potrafią wyszukać w tekście słowa klucze i wykorzystać obrazki dla lepszego rozumienia tekstów.
- Uczniowie potrafią zrozumieć ogólny sens historyjek, bajek i piosenek, nawet gdy nie znają i nie rozumieją wszystkich słów.
- Uczniowie starają się domyślać znaczenia wypowiedzi, zwracając uwagę na mimikę i gestykulację mówiącego.
- Uczniowie korzystają z różnych źródeł informacji, takich jak podręcznik, słowniki i leksykony.
- Uczniowie proszą o pomoc koleżankę lub kolegę.
- Uczniowie pytają mnie lub proszą o powtórzenie, gdy czegoś nie rozumieją.
- Uczniowie potrafią pisać bardzo proste i krótkie zdania według wzoru oraz samodzielnie.
- Uczniowie są zmotywowani do nauki języka niemieckiego, dostrzegają zalety znajomości języków obcych.
- Uczniowie są otwarci na kulturę krajów niemieckiego obszaru językowego i wykazują się wrażliwością międzykulturową.
- Uczniowie potrafią pracować samodzielnie nad zadaniem, korzystając z dostępnych źródeł informacji.

- Uczniowie wykazują się dużą pomysłowością i kreatywnością, gdy wykonują zadania otwarte, wymagające umiejętności twórczych.
- Uczniowie wykorzystują narzędzia samooceny do samodzielnej pracy nad językiem.
- Uczniowie współpracują w parach lub w grupie, czują się odpowiedzialni za pracę całej grupy i potrafią przejmować różne zadania w pracy zespołowej.

ROZDZIAŁ V

Przykłady dobrych praktyk planowania ewaluacji kompetencji kluczowych i uniwersalnych dostosowane do specyfiki przedmiotu i etapu edukacyjnego

Rozwijanie kompetencji kluczowych i uniwersalnych umożliwia najlepiej realizacja podejścia zadaniowego. Realizacja zadań umożliwia każdemu dziecku proponowanie rozwiązań dostosowanych do jego potrzeb i możliwości (Lundquist-Mog i Widlok 2015: 82–84). Ponadto uaktywnia:

- kompetencje ogólne, ponieważ odwołuje się do doświadczeń ucznia – także tych pozaszkolnych,
- kompetencje językowe, bo wymaga znajomości języka, którą uczący się posiada na danym etapie,
- kompetencje strategiczne, gdyż wymaga od ucznia refleksji nad efektywnymi dla niego strategiami uczenia się oraz podjęcia działań językowych (Janowska 2011: 83).

Praca metodą projektu łączy nabywanie wiedzy przedmiotowej z rozwijaniem umiejętności współdziałania z innymi za pomocą języka obcego. Realizując zadanie o charakterze projektowym, uczniowie są aktywni bez bezpośredniego nadzoru nauczyciela. Sami wybierają materiały i pomoce dydaktyczne, z których chcieliby skorzystać i to oni decydują, jak będzie wyglądał produkt ich pracy. Nauczyciel i uczniowie współpracują podczas planowania pracy. Podczas jej realizacji nauczyciel udziela wsparcia w przypadku trudności i dostarcza informacji zwrotnej, dzięki której uczniowie będą mogli lepiej wykonać pracę.

Prace projektowe ukierunkowane są na osiągnięcie konkretnego celu. Zgodnie z podejściem zadaniowym produkt pracy projektowej powinien być wytworem, z którego uczeń oraz inne osoby będą mogli korzystać w dalszej nauce (Janowska 2011). Projekty mogą mieć także charakter interdyscyplinarny i łączyć naukę języka obcego z rozwijaniem wiedzy i umiejętności w zakresie innych przedmiotów (por. Janicka 2015: 67–72). Poniżej przedstawiono, jak mógłby wyglądać przebieg przykładowych projektów. Wybrane przedsięwzięcia nawiązują do podstawy programowej języka obcego nowożytnego na I etapie edukacyjnym i do publikacji *Pakiet metodyczny dla nauczycieli języków obcych I etapu edukacyjnego* (Janicka 2015).

Dzięki deskryptorom zawartym w karcie ewaluacji kompetencji kluczowych i uniwersalnych uczniowie będą mieli narzędzie refleksji, które pozwoli im lepiej zrozumieć, jakie kompetencje kluczowe rozwijają w trakcie realizacji projektu. Refleksja wsparta konkretnymi wskaźnikami i rozmowa w klasie na ten temat wskażą uczniom pewne strategie, które w przyszłości pomogą im lepiej radzić sobie z podobnymi zadaniami. Deskryptory dotyczą kompetencji w zakresie tworzenia i rozumienia informacji, w zakresie wielojęzyczności oraz kompetencji osobistych, społecznych i w zakresie umiejętności uczenia się. Są napisane prostym językiem i odnoszą się do konkretnych czynności oraz umiejętności. Wypełniając kartę ewaluacji, uczniowie mogą pokolorować pola. Gdy uczeń coś potrafi i nie stanowi to dla niego trudności, może zamalować pole na zielono, gdy tylko częściowo opanował daną umiejętność – na żółto, gdy nie jest zadowolony z wyniku swojej pracy – na czerwono. Wskazówki strategiczne dotyczące tego, co uczeń może robić lepiej, warto omówić na forum klasy.

Projekt nr 1

Temat: Przyroda wokół nas. Jesień

Komentarz: Realizacja projektu umożliwi realizację wymagań ogólnych i szczegółowych podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie języka obcego nowożytnego na I etapie edukacyjnym:

1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych dotyczących jego samego i jego najbliższego otoczenia (...) w zakresie następujących tematów: 12) przyroda wokół mnie.
2. Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi ustne, artykułowane wyraźnie i powoli w standardowej odmianie języka: 1) reaguje na polecenia; 3) znajduje w wypowiedzi określone informacje.
3. Uczeń rozumie (...) bardzo proste wypowiedzi pisemne (np. historyjki obrazkowe z tekstem): 2) znajduje w wypowiedzi określone informacje.
4. W zakresie wypowiedzi ustnych uczeń: 3) śpiewa piosenki.
5. W zakresie wypowiedzi pisemnych uczeń: 3) pisze bardzo proste i krótkie zdania według wzoru i samodzielnie.
7. W zakresie przetwarzania tekstu uczeń nazywa w języku obcym nowożytnym osoby, zwierzęta, przedmioty (...) przedstawione w materiałach wizualnych (...).
10. Uczeń współpracuje z rówieśnikami w trakcie nauki.
11. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym (...).

Wprowadzenie:

- Uczniowie muszą zostać przygotowani do realizacji projektu. Powinno się to odbywać podczas kilku lekcji.
- Aby zapoznać uczniów z tematyką i wprowadzić niezbędne słownictwo, nauczyciel proponuje uczniom zapoznanie się z piosenką dostępną w serwisie YouTube: [Der Herbst ist da](#) (dostęp 8.09.2022).
- Uczniowie wypełniają przygotowane przez nauczyciela karty pracy, uczą się śpiewać piosenkę, wykonując przy tym gesty ilustrujące jej treść.
- Karty pracy gromadzą w swoim portfolio językowym.
- Przed wyjściem na spacer należy wyjaśnić uczniom, na czym będzie polegało ich zadanie – po powrocie ze spaceru będą w grupach tworzyć kolaż opisujący jak jesienią zmienia się przyroda wokół nas.

Komentarz:

- Podczas spaceru uczniowie mają za zadanie zebranie skarbów jesieni (np. liści, kasztanów, orzechów) oraz zapamiętania swoich obserwacji i wrażeń na temat tego, jak zmienia się przyroda jesienią.
- Uczniowie wypowiadają swoje spostrzeżenia w języku ojczystym, a nauczyciel przekłada je na język niemiecki.

Proces:

- Jest to moment decydujący o organizacji pracy w grupach, o podziale ról, podziale czasu realizacji zadania, wyborze formy produktu pracy projektowej oraz zadaniach poszczególnych członków grupy.

Komentarz:

- **Krok 1:** Ustalcie, co znajdzie się na waszym kolażu. Co zostanie przyklejone, a co narysowane?
- **Krok 2:** Podzielcie się zadaniami. Kto narysuje dany element? Jak będziecie podpisywać swój kolaż?
- **Krok 3:** Opracujcie kolaż. Starajcie się, żeby praca była wykonana ładnie i estetycznie. Korzystajcie z tekstu piosenki i waszych kart pracy.
- **Krok 4:** Przygotujcie się, aby opowiedzieć innym, jak zmienia się przyroda jesienią.

Ewaluacja:

- Jasno sformułowane kryteria ewaluacji.

Komentarz:

- Zob. karta ewaluacji kompetencji kluczowych i uniwersalnych ucznia poniżej.

Podsumowanie:

- Rozmowa w klasie na temat kompetencji kluczowych i uniwersalnych, które były rozwijane podczas realizacji projektu – na podstawie wskaźników z karty ewaluacji kompetencji.

Projekt nr 2

Temat: Bajka o Czerwonym Kapturku – skrzynia czytelnicza (*Lesekiste*)

Komentarz: Realizacja projektu umożliwi realizację wymagań ogólnych i szczegółowych podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie języka obcego nowożytnego na I etapie edukacyjnym:

1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych dotyczących jego samego i jego najbliższego otoczenia (...) w zakresie następujących tematów: 13) świat baśni i wyobraźni.
2. Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi ustne, artykułowane wyraźnie i powoli w standardowej odmianie języka: 2) rozumie sens krótkich (...) bajek i historyjek, szczególnie gdy są wspierane, np. rekwizytami, ruchem, mimiką, gestami (...).
3. Uczeń rozumie (...) bardzo proste wypowiedzi pisemne (np. historyjki obrazkowe z tekstem): 2) znajduje w wypowiedzi określone informacje.
4. W zakresie wypowiedzi ustnych uczeń: 2) tworzy bardzo proste i krótkie wypowiedzi według wzoru (...).
5. W zakresie wypowiedzi pisemnych uczeń: 3) pisze bardzo proste i krótkie zdania według wzoru i samodzielnie.
7. W zakresie przetwarzania tekstu uczeń nazywa w języku obcym nowożytnym osoby, zwierzęta, przedmioty (...) przedstawione w materiałach wizualnych (...).

10. Uczeń współpracuje z rówieśnikami w trakcie nauki.

11. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym (...).

Wprowadzenie:

- Uczniowie zostają przygotowani do realizacji projektu. Powinno się to odbywać podczas kilku lekcji. Aby zapoznać uczniów z tematyką i wprowadzić niezbędne słownictwo i zwroty, nauczyciel opowiada uczniom bajkę o Czerwonym Kapturku, wykorzystując przy tym technikę *kamishibai* (por. Janicka 2015: 47).
- Opowiadanie powinno mieć charakter interaktywny: nauczyciel powinien zachęcać uczniów do powtarzania wybranych zwrotów, zadawać im proste pytania dotyczące postaci i treści opowiadanej historii. Po wysłuchaniu bajki uczniowie wypełniają przygotowane przez nauczyciela karty pracy, które gromadzą w swoim portfolio językowym.
- Zadanie projektowe będzie polegało na stworzeniu skrzyni czytelniczej (*Lesekiste*) do bajki o Czerwonym Kapturku.

Komentarz:

- Zadanie projektowe polega na grupowym wykonaniu skrzyni czytelniczej (*Lesekiste*): uczniowie mogą korzystać z papieru, plasteliny lub innych materiałów. Ich zadanie polega na wykonaniu np. najważniejszych postaci występujących w bajce, a także rysunków ilustrujących kluczowe wątki i zwroty akcji. Uczniowie podpisują jednym zdaniem, co wykonane figury i ilustracje przedstawiają. Mogą to być na przykład cytaty z bajki. Całość umieszczają w pustym kartonie (może być to karton wielkości pudełka po butach), którego wnętrze oraz strona zewnętrzna również zostają opatrzone ilustracjami nawiązującymi do treści bajki. Powstaje w ten sposób skrzynia czytelnicza (*Lesekiste*).

Proces:

- Jest to moment decydujący o organizacji pracy w grupach, o podziale ról, podziale czasu realizacji zadania, wyborze formy produktu pracy projektowej oraz zadaniach poszczególnych członków grupy.

Komentarz:

- **Krok 1:** Ustalcie, co znajdzie się w waszej skrzyni czytelniczej. Jakie postaci się tam znajdą? Jakie wątki przedstawicie? Jaką technikę plastyczną wybieriecie? Z jakich materiałów plastycznych skorzystacie?
- **Krok 2:** Podzielcie się zadaniami. Kto narysuje dany element bajki? Kto zrobi ilustracje na zewnętrzną stronę skrzyni? Czy każdy sam podpisze swoją część, czy zrobi to jedna osoba?
- **Krok 3:** Wykonajcie skrzynię czytelniczą. Starajcie się, żeby praca była wykonana ładnie i estetycznie. Korzystajcie z kart pracy.
- **Krok 4:** Przygotujcie się, aby opowiedzieć innym, jakie elementy bajki o Czerwonym Kapturku umieściliście w waszej skrzyni.

Ewaluacja:

- Jasno sformułowane kryteria ewaluacji.

Komentarz:

- Zob. karta ewaluacji kompetencji kluczowych i uniwersalnych ucznia poniżej.

Podsumowanie:

- Zachęta do refleksji.

Komentarz:

- Rozmowa w klasie na temat kompetencji kluczowych i uniwersalnych, które były rozwijane podczas realizacji projektu – na podstawie wskaźników z karty ewaluacji kompetencji.

Projekt nr 3

Temat: Uczniowie wykonują stacje uczenia się w formie *chat boxes* do tematu „Moja szkoła”.

Komentarz: Realizacja projektu umożliwi realizację wymagań ogólnych i szczegółowych podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie języka obcego nowożytnego na I etapie edukacyjnym:

1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych dotyczących jego samego i jego najbliższego otoczenia (...) w zakresie następujących tematów: 3) moja szkoła.
2. Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi ustne, artykułowane wyraźnie i powoli w standardowej odmianie języka: 1) reaguje na polecenia.
3. Uczeń rozumie (...) bardzo proste wypowiedzi pisemne: 2) znajduje w wypowiedzi określone informacje.
4. W zakresie wypowiedzi ustnych uczeń: 2) tworzy bardzo proste i krótkie wypowiedzi według wzoru (...).
5. W zakresie wypowiedzi pisemnych uczeń: 2) pisze pojedyncze wyrazy i zwroty; 3) pisze bardzo krótkie i proste zdania według wzoru i samodzielnie.
7. W zakresie przetwarzania tekstu uczeń nazywa w języku obcym nowożytnym osoby, zwierzęta, przedmioty (...) przedstawione w materiałach wizualnych (...).
10. Uczeń współpracuje z rówieśnikami w trakcie nauki.
11. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym (...).

Wprowadzenie:

- Uczniowie zostają przygotowani do realizacji projektu. Powinno się to odbywać podczas kilku lekcji. Uczniowie czytają bardzo proste teksty, słuchają bardzo łatwych tekstów, rozwiązują zadania z karty pracy, śpiewają piosenki wokół tematu „Moja szkoła”.

Komentarz:

- Zadanie projektowe będzie polegało na opracowaniu zadań do *chat boxes* (por Janicka 2015: 38–40). Polecenia opracowane przez uczniów mogą polegać na napisaniu pytania, które będzie wymagało odpowiedzi, przygotowaniu rysunków lub

zdjęć będących elicytacją (wywołaniem) wypowiedzi lub zapisaniu wyrazów, które trzeba będzie odczytać na głos.

- Przygotowane przez uczniów zadania będą następnie wykorzystane jako impulsy do tworzenia wypowiedzi ustnych.

Proces:

- Jest to moment decydujący o organizacji pracy w grupach, o podziale ról, podziale czasu realizacji zadania, wyborze formy produktu pracy projektowej oraz zadaniach poszczególnych członków grupy.

Komentarz:

- **Krok 1:** Ustalcie, jakie zadania dla innych chcielibyście opracować.
- **Krok 2:** Podzielcie się pracą: Kto będzie rysował? Kto pisał? Kto sprawdzał w słowniku?
- **Krok 3:** Przygotujcie wasze zadania do *chat boxes*. Starajcie się, żeby praca była wykonana ładnie i estetycznie. Korzystajcie pomocy nauczyciela.
- **Krok 4:** Przygotujcie się, aby wyjaśnić innym, na czym polegają przygotowane przez was zadania.

Ewaluacja:

- Jasno sformułowane kryteria ewaluacji.

Komentarz:

- Zob. karta ewaluacji kompetencji kluczowych i uniwersalnych ucznia poniżej.

Podsumowanie:

- Zachęta do refleksji.

Komentarz:

- Rozmowa w klasie na temat kompetencji kluczowych i uniwersalnych, które były rozwijane podczas realizacji projektu – na podstawie wskaźników z karty ewaluacji kompetencji.

Karta ewaluacji kompetencji kluczowych i uniwersalnych ucznia				
	Bez problemu	To było trochę trudne	Następnym razem zrobię to lepiej	Moje strategie. To chcę robić lepiej
Przygotowując zadanie, korzystałam(-em) z kart pracy, słowników i materiałów, które opracowaliśmy na lekcji.				
Moje pomysły dotyczące tego, jak przygotować nasze zadanie, były ciekawe.				
Pisząc zadanie, sprawdzałam(-em), czy nie robię błędów ortograficznych.				
Przygotowane przez nas zadanie było estetycznie wykonane.				
Dobrze współpracowaliśmy: wspólnie ustaliliśmy, co będziemy robić.				
Podzieliliśmy się pracą i pomagaliśmy sobie, kiedy ktoś czegoś nie wiedział.				
Pytaliśmy nauczyciela, kiedy coś było niejasne.				
Potrafię ocenić, jak wykonaliśmy zadanie i już wiem, co trzeba było zrobić inaczej.				
Podczas prezentacji potrafiłam(-em) wyjaśnić, na czym polega nasz projekt.				

ROZDZIAŁ VI

Arkusze ewaluacji kompetencji kluczowych i uniwersalnych (nauczyciel, uczeń)

Niniejszy rozdział nawiązuje do przedstawionych w rozdziale IV kryteriów oceny ewaluacji kompetencji kluczowych i uniwersalnych w kontekście nauczania języka niemieckiego na I etapie edukacyjnym. Odnosi się do kompetencji w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, w zakresie wielojęzyczności, kompetencji osobistych, społecznych i w zakresie umiejętności uczenia się, a także umiejętności uniwersalnych (np. praca zespołowa, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów i kreatywność).

6.1. Kryteria oceny ewaluacji kompetencji kluczowych

- Uczniowie potrafią zrozumieć ogólny sens tekstu i wykorzystać obrazki dla jego lepszego rozumienia.
- Uczniowie potrafią wyszukiwać w bardzo prostej wypowiedzi ustnej lub w bardzo prostym tekście określone informacje.
- Uczniowie pytają nauczyciela lub siebie nawzajem, gdy czegoś nie rozumieją lub proszą o powtórzenie.
- Uczniowie rozumieją wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie i powoli, w standardowej odmianie języka.
- Uczniowie rozumieją bardzo proste pytania i odpowiednio na nie reagują.
- Uczniowie potrafią pisać bardzo proste, krótkie zdania według wzoru i samodzielnie.
- Uczniowie uważają, że warto nauczyć się języka niemieckiego, aby móc porozumieć się z ludźmi posługującymi się tym językiem.
- Uczniowie korzystają z podręcznika, słownika, np. obrazkowego, gdy czegoś nie rozumieją.
- Uczniowie starają się stosować strategie kompensacyjne (np. przechodzą na język polski), gdy nie znają lub nie pamiętają jakiegoś słowa.
- Uczniowie zwracają się do nauczyciela o pomoc, gdy czegoś nie wiedzą lub nie rozumieją, albo proszą o pomoc koleżankę lub kolegę.
- Uczniowie potrafią pracować samodzielnie i w skupieniu nad zadaniem.
- Uczniowie wykorzystują narzędzia samooceny do samodzielnej pracy nad językiem.
- Uczniowie współpracują w grupie, czują się odpowiedzialni za pracę całej grupy i potrafią przejmować różne zadania w pracy zespołowej.
- Uczniowie potrafią stworzyć nowe kreatywne treści, bazując na podanych przykładach i słownictwie.

6.2. Arkusz ewaluacji kompetencji kluczowych i uniwersalnych dla nauczyciela

Rozwój kompetencji w zakresie wielojęzyczności nie przebiega w oderwaniu od rozwoju kompetencji ogólnych, do których można zaliczyć kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się. Podczas nauki języka obcego dziecko pogłębia swoje kompetencje osobiste, gdyż dzięki swoim dokonaniom wzmacnia poczucie własnego ja, uczy się oceniać i doceniać siebie i swoją rolę w obrębie pracy grupy, nabiera też odwagi do działania. Dzięki pozytywnemu obrazowi siebie możliwe jest właściwe postrzeganie innych osób w grupie, dziecko uczy się je szanować, pracuje w zespole i rozwija poczucie przynależności do zespołu. Dzięki współpracy z rówieśnikami, uczeniu się wszystkim

zmysłami i z wykorzystaniem swojej aktywności, dziecko uświadamia sobie, w jaki sposób najefektywniej uczy się języka obcego (Widlok i in. 2010: 25–27).

W niniejszym podrozdziale prezentowany jest arkusz ewaluacji kompetencji osobistych, społecznych i w zakresie uczenia się. Propozycja może służyć nauczycielowi do refleksji, czy kompetencje kluczowe jego uczniów są regularnie rozwijane. Aby lepiej dostrzec rozwój kompetencji osobistych, społecznych i w zakresie uczenia się – w powiązaniu z kompetencjami w zakresie wielojęzyczności – zaleca się prowadzenie ewaluacji nie częściej niż raz na pół roku, np. na koniec każdego semestru. Arkusz ewaluacji powinien być refleksją nad stanem aktualnym, a jednocześnie bodźcem do zmian we własnej praktyce dydaktycznej.

Arkusz ewaluacji kompetencji osobistych, społecznych i w zakresie uczenia się

Skala: wszyscy / większość / nieliczni / nie wiem.

Obok skali warto zamieścić miejsce na dodatkowy komentarz, np. „To planuję zmienić w mojej praktyce dydaktycznej”.

- Uczniowie znają zasady postępowania i porozumiewania się w grupie.
- Uczniowie znają różne strategie uczenia się.
- Uczniowie uświadamiają sobie, w jaki sposób najefektywniej uczą się języka obcego.
- Uczniowie korzystają ze słowników lub innych pomocy, gdy czegoś nie rozumieją lub nie wiedzą.
- Uczniowie potrafią pracować w grupie i samodzielnie.
- Uczniowie wykazują wytrwałość w nauce.
- Uczniowie potrafią oceniać swoje umiejętności.
- Uczniowie proszą o pomoc, gdy jest im to potrzebne.
- Uczniowie współpracują w grupie, czują się odpowiedzialni za pracę całej grupy i potrafią przejmować różne zadania w pracy zespołowej.
- Uczniowie są otwarci na pomysły innych, stosują konstruktywną krytykę oraz negocjują konstruktywne rozwiązania.

6.3. Arkusz ewaluacji kompetencji kluczowych i uniwersalnych dla ucznia

Przedstawiony poniżej arkusz pokazuje rozwój kompetencji kluczowych na podstawie tworzenia plakatu lub książeczki stanowiących ilustrację historyjki lub bajki. Proponowany arkusz wspomaga uczniów w ocenie rozwoju ich kompetencji kluczowych. Konkretnie sformułowane wskaźniki kompetencji skłonią ucznia do refleksji nad własnymi sposobami działania i myślenia. Refleksja nad procesem uczenia się wspiera z kolei rozwój wiedzy metakognitywnej oraz kompetencji strategicznych i umożliwia bardziej samodzielne i odpowiedzialne uczenie się.

Za Winter (2018: 113–114) proponuje się podział refleksji ucznia na cztery typy i zachętę do refleksji z wykorzystaniem języka efektów:

1. refleksję przedmiotową;
2. refleksję dotyczącą procesu uczenia się;
3. refleksję dotyczącą osiągniętych rezultatów;
4. autorefleksję (tłum. M. Janicka).

Arkusz ewaluacji kompetencji kluczowych i uniwersalnych dla ucznia

Skala: zdecydowanie nie – 1 / raczej nie – 2 / raczej tak – 3 / zdecydowanie tak – 4

Refleksja przedmiotowa

- Znam słowa i wyrażenia potrzebne do tworzenia bardzo prostych wypowiedzi pisemnych.
- Potrafię zapisać bardzo proste zdania według wzoru i samodzielnie.

Refleksja dotycząca procesu uczenia się

- Korzystam ze słowniczka, gdy nie znam jakiegoś słowa, lub z podręcznika, kart pracy, gdy nie pamiętam jakiś słów i wyrażień.
- Pytam nauczyciela lub koleżanek i kolegów, gdy czegoś nie rozumiem.
- Wiem, jak mogę się uczyć lepiej i szybciej.
- Kiedy pracujemy w grupie, zawsze przychodzą mi do głowy ciekawe pomysły i chętnie dzielę się nimi z innymi.
- Współpracując z innymi, słucham ich pomysłów. Jeśli z czymś się nie zgadzam, potrafię wyjaśnić dlaczego.

Refleksja dotycząca osiągniętych rezultatów

- Umiem ocenić, co już potrafię i nad czym muszę jeszcze popracować.
- Potrafię korzystać ze wskazówek nauczyciela, analizuję popełnione błędy.
- Nasza praca jest ciekawa.
- Nasza praca jest estetycznie wykonana.

Autorefleksja

- Potrafię wskazać mocne i słabe strony mojej pracy.

6.4. Przeprowadzenie analizy SWOT w oparciu o wyniki ewaluacji kompetencji kluczowej

Proponowane arkusze ewaluacji mają na celu diagnozę rozwoju kompetencji kluczowych na przykładzie realizacji małych form teatralnych. Aby zaplanować zmiany, warto zastosować analizę SWOT:

- S (od ang. *strengths*) – silne strony;
- W (od ang. *weaknesses*) – słabe strony;
- O (od ang. *opportunities*) – możliwości;
- T (od ang. *threats*) – zagrożenia.

Cel analizy SWOT: określenie czy i w jakim stopniu realizacja małych form teatralnych (w tym przypadku przyjmujemy, że uczniowie przygotowują przedstawienie *Trzy świnki*) przyczyniła się do rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych.

Silne strony:

- Jakie czynniki przyczyniły się do rozwoju kompetencji kluczowych uczniów?
- Przykładowo: zapoznanie uczniów z klasycznym tekstem kultury, praca ze słowniczkiem i kartami pracy, poszerzenie słownictwa, rozwój sprawności mówienia, wspieranie rozwoju kreatywności, współpraca z innymi uczniami, wzmocnienie kompetencji osobistych – pewności siebie, odwagi do działania.

Słabe strony:

- Jakie są wewnętrzne słabości i braki, które powodują problemy?
- Przykładowo: niedostateczne przygotowanie do realizacji przedstawienia; zbyt słabo utrwalone słownictwo i zwroty; uczniowie mają trudności w zapamiętywaniu dłuższych partii tekstu; niewystarczająca liczba ćwiczeń fonetycznych przygotowujących do poprawnego wypowiedzenia kwestii; niechęć uczniów do współpracy przy tworzeniu przedstawienia; niechęć uczniów do dzielenia się pomysłami.

Możliwości:

- Jakie czynniki mogłyby się przyczynić do lepszego rozwoju kompetencji kluczowych?
- Przykładowo: stworzenie motywującej, pełnej zaufania atmosfery w klasie; nawiązanie współpracy z rodzicami; otwartość na pomysły uczniów; stworzenie atmosfery zabawy, uwzględnienie możliwości i potrzeb każdego dziecka.

Zagrożenia:

- Jakie czynniki mają negatywny wpływ?
- Przykładowo: brak czasu na lekcji na inicjowanie współpracy; znużenie i znudzenie dzieci przedłużającą się pracą nad projektem.

BIBLIOGRAFIA

- Bogdanowicz M., 2014, *Metoda dobrego startu we wspomaganie rozwoju, edukacji i terapii pedagogicznej*, Gdańsk: Harmonia Universalis.
- Europejskie Portfolio Językowe dla dzieci od 6 do 10 lat, Warszawa: ORE.
- Janicka M., 2015, *Pakiet metodyczny dla nauczycieli języków obcych I etapu edukacyjnego*, Warszawa: ORE.
- Janowska I., 2011, *Podjęcie zadaniowe do nauczania i uczenia się języków obcych na przykładzie języka polskiego jako obcego*, Kraków: Universitas.
- Karpeta-Peć B., 2008, *Otwarty, aktywny, samodzielny. Alternatywne formy pracy. Przewodnik dla nauczycieli języków obcych*, Warszawa: Fraszka Edukacyjna.
- Kentnowska A., Otręba R., 2019, *Program nauczania języka niemieckiego dla I etapu edukacyjnego*, Warszawa: ORE.
- Lundquist-Mog A., Widlok, B., 2015, *DaF für Kinder*, München: Klett-Langenscheidt.
- Nawalny D. (red.), 2015, *Jak wspomagać pracę szkoły? Poradnik dla pracowników instytucji systemu wspomaganie. Zeszyt 2: Diagnoza szkoły*, Warszawa: ORE.
- Niemierko B., 2007, *Kształcenie szkolne. Podręcznik skutecznej dydaktyki*, Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.
- Pamuła-Behrens M., 2012, *Nauka czytania w języku obcym w okresie wczesnoszkolnym. Teoria i praktyka*, Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.
- Podstawa programowa kształcenia ogólnego z komentarzem. Szkoła podstawowa. Język obcy nowożytny, ore.edu.pl (PDF, 3,6 MB; dostęp 19.07.2022).
- Podstawa programowa wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej z komentarzem. Wychowanie przedszkolne i edukacja wczesnoszkolna, ore.edu.pl (PDF, 1781 kB; dostęp 19.07.2022).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej, Dz. U. 2017, poz. 356 z późn. zm.
- Sterna D., 2016, *Uczę się uczyć. Ocenianie kształtujące w praktyce*, Warszawa: Centrum Edukacji Obywatelskiej.
- Szymczyk J., 2022, *W krainie języka niemieckiego. Poradnik metodyczny do programu nauczania języka niemieckiego dla I etapu edukacyjnego (klasy I–III SP)*, Warszawa: ORE.
- Widlok B., Petravić A., Org H., Romcea R., 2010, *Zalecenia Norymberskie w zakresie wczesnej nauki języków obcych. Nowe wydanie*, München: Goethe-Institut.
- Winter F., 2018, *Lerndialog statt Noten. Neue Formen der Leistungsbeurteilung*, Weinheim und Basel: Beltz.
- Zalecenie Rady Unii Europejskiej z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie, Dz. Urz. UE 2018, C189/1.

SPIS ILUSTRACJI

Podrozdział 1.1. Testy diagnozy wstępnej (dwa równoległe testy)

Test nr 1

II.1: freepik.com (dostęp 19.07.2022).

II.2: pixabay.com (dostęp 19.07.2022).

III.1: oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

III.2: oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

IV.1: freepik.com (dostęp 19.07.2022).

IV.2: freepik.com (dostęp 19.07.2022).

IV.3: freepik.com (dostęp 19.07.2022).

IV.4: freepik.com (dostęp 19.07.2022).

Test nr 2

II.1: pixabay.com (dostęp 19.07.2022).

II.2: freepik.com (dostęp 19.07.2022).

III.1: oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

III. 2: oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

IV.1: freepik.com (dostęp 19.07.2022).

IV.2: oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

IV.3: freepik.com (dostęp 19.07.2022).

IV.4: freepik.com (dostęp 19.07.2022).

Podrozdział 1.2. Testy diagnozy bieżącej (dwa równoległe testy)

Test nr 1

I: freepik.com (dostęp 19.07.2022).

II.A: freepik.com (dostęp 19.07.2022).

II.B: freepik.com (dostęp 19.07.2022).

II.C: freepik.com (dostęp 19.07.2022).

Test nr 2

I: freepik.com (dostęp 19.07.2022).

II.A: freepik.com (dostęp 19.07.2022).

II.B: freepik.com (dostęp 19.07.2022).

II.C: freepik.com (dostęp 19.07.2022).

Podrozdział 1.3. Test diagnozy śródrocznej (dwa równoległe testy)

Test nr 1

I.A: [istockphoto.com](https://www.istockphoto.com) (dostęp 19.07.2022).

I.B: [freepik.com](https://www.freepik.com) (dostęp 19.07.2022).

II.A: [freepik.com](https://www.freepik.com) (dostęp 19.07.2022).

II.B: [freepik.com](https://www.freepik.com) (dostęp 19.07.2022).

Test nr 2

I.A: [freepik.com](https://www.freepik.com) (dostęp 19.07.2022).

I.B: [istockphoto.com](https://www.istockphoto.com) (dostęp 19.07.2022).

II.A: [freepik.com](https://www.freepik.com) (dostęp 19.07.2022).

II.B: [freepik.com](https://www.freepik.com) (dostęp 19.07.2022).

Podrozdział 1.4. Test diagnozy na zakończenie (dwa równoległe testy)

2.A–C: oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

3.A: [freepik.com](https://www.freepik.com) (dostęp 19.07.2022).

3.B: [freepik.com](https://www.freepik.com) (dostęp 19.07.2022).

3.C: [freepik.com](https://www.freepik.com) (dostęp 19.07.2022).

4.A–B: oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Test nr 2

2.A–C: oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

3.A: [freepik.com](https://www.freepik.com) (dostęp 19.07.2022).

3.B: [freepik.com](https://www.freepik.com) (dostęp 19.07.2022).

3.C: [freepik.com](https://www.freepik.com) (dostęp 19.07.2022).

4.A–B: oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Rozdział II

Test nr 1

1.A–B: oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

2. oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Test nr 2

1.A–B: oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

2. oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Rozdział III

1–2: oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Monika Janicka – germanistka, doktor językoznawstwa, adiunkt w Katedrze Lingwistyki Stosowanej na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Autorka artykułów z zakresu dydaktyki języków obcych oraz materiałów edukacyjnych i egzaminacyjnych. Szczególne zainteresowania badawcze: uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na lekcji języka obcego, ocenianie kształtujące, otwarte formy pracy. Od roku 2017 Wiceprezeska Internationaler Deutschlehrerinnen- und Deutschlehrerverband (Międzynarodowe Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Niemieckiego).